
Enis Omerović

Presuda Međunarodnog suda pravde: mogućnost obnove postupka i rasprava pred Vijećem sigurnosti UN-a

Rezimee U ovome radu namjera autora je da postavi pitanje odgovornosti Srbije kao tužene strane u ovom sudskom procesu i o ispunjavanju njenih obaveza koje su utvrđene odlukom Međunarodnog suda pravde. Bavit će se pitanjem međunarodnih prava Bosne i Hercegovine prema tuženoj strani, te prikazati dva puta, odnosno dvije mogućnosti kojim ova zemlja može krenuti nakon što je donijeta presuda Suda. Jedan je pravni, a drugi više-manje politički pravac u međunarodnom pravu. No, na početku ćemo se nakratko podsjetiti kakve je zaključke Međunarodni sud pravde donio u presudi, a vezani su za postojanje odgovornosti tužene strane. Kasnije ćemo se baviti mogućnošću obnove postupka pred Sudom, odnosno pitanjem rasprave pred Vijećem sigurnosti Ujedinjenih naroda po zahtjevu Bosne i Hercegovine kao tužitelja u ovome pravnome sporu. Rad nastoji prikazati implikacije presude Suda na međunarodno pravo općenito te daje odgovor na pitanje je li Međunarodni sud pravde uzdrmao svoje stupove, a jedan od njih je svakako princip stremljenja ka pravdi.

Ključne riječi: genocid, Konvencija, Srebrenica, odgovornost države, Međunarodni sud pravde, obnova postupka, rasprava pred Vijećem sigurnosti.

Kratak osvrt na Presudu Međunarodnog suda pravde

Presuda Međunarodnog suda pravde kao glavnog sudskog organa Ujedinjenih naroda u slučaju Bosna i Hercegovina protiv Srbije i Crne Gore za genocid donesena je 26. februara 2007. godine i predstavlja, bar trenutno, završetak sudskog procesa koji je započet 1993. godine podizanjem optužnice od tadašnje Republike Bosne i Hercegovine.

1. Sud je u svome usmenom obrazloženju presude, odmah na početku konstatirao da Republika Crna Gora nije tužena strana u ovom predmetu jer, prema Ustavnoj povelji Srbije i Crne Gore, Srbija je ta koja nastavlja formalno-pravno biti država sljedbenica Srbije i Crne Gore kao države prethodnice. S obzirom na to da Crna Gora ne nastavlja pravni subjektivitet države prethodnice te da Crna Gora nije dala svoj pristanak Sudu za vođenje ovog sudskog procesa, Sud je, u konačnici, oslobodio Crnu Goru bilo kakve odgovornosti za genocid u BiH.

2. Iako je Sud utvrdio da je počinjen zločin genocida u Srebrenici 1995. godine od Vojske bosanskih Srba i MUP-a RS, zaključeno je da Srbija nije prekršila član 2. i član 3. Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. godine, odnosno, Sud je utvrdio da tužena strana ne može biti odgovorna za genocid jer nije dokazano da su organi VRS-a i MUP-a RS bili *de jure* organi tadašnje Savezne republike Jugoslavije, niti je SRJ imala bilo kakvu kontrolu nad ovim organima.¹ Sud je utvrdio da nema sumnje da je SRJ davala finansijsku pomoć VRS-u, ali da ih takva pomoć istovremeno ne čini organima SRJ.² Prema mom uvjerenju, Sud je ovdje tražio dokaz visoke kontrole države nad njima. Primijenio je vrlo visoke standarde o odgovornosti država koji su uspostavljeni u slučaju *Nikaragva protiv SAD* 1986. godine gdje je Sud

¹ O aplikaciji Pravila Međunarodne pravne komisije o odgovornosti država vidjeti više u Presudi Međunarodnog suda pravde u predmetu Bosna i Hercegovina vs. Srbija i Crna Gora za genocid, 2007. godina, pasusi 414 – 415.

² Sud je ovdje primijenio član 4 *Pravila o odgovornosti država za međunarodne delikte* koja je donijela Međunarodna pravna komisija, a usvojena su u Rezoluciji Generalne skupštine Ujedinjenih naroda 28. januara 2002. godine. Član 4. stav 1. predviđa da će se djelatnost bilo kojeg državnog organa smatrati aktom države prema međunarodnom pravu, bilo da organ obnaša zakonodavnu, izvršnu, sudsku ili bilo koju drugu funkciju, bilo koju poziciju da ima u državnoj organizaciji, bilo da je centralni ili organ nižeg nivoa vlasti. Stav 2. kaže da organ uključuje bilo koju osobu ili entitet koji ima takav status prema unutarnjem pravu države. Također se ovdje može pogledati i član 5. Pravila, koji govori da će se djelatnosti osoba ili entiteta koji imaju elemente državne vlasti također smatrati aktom države prema međunarodnom pravu.

tražio potpunu kontrolu SAD nad nesamostalnim grupama u Nikaragvi. Ova potpuna kontrola se može promatrati i kao test pojedinačne kontrole gdje se traži kontrola države nad svakom pojedinom vojnom akcijom. S druge strane, Apelaciono vijeće Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju u slučaju *Duško Tadić* 1999. godine, primijenivši sasvim drukčiji test opće ili generalne kontrole, zaključilo je da je u Bosni i Hercegovini postojalo stanje međunarodnog oružanog sukoba, između RBiH i SRJ, te da su vojne snage Republike Srpske nedvojbeno bile pod općom kontrolom SRJ. Mora se kazati, da je Slobodan Milošević ostao u životu, mi bismo danas vjerovatno već imali odgovor na pitanje – kakva je zaista bila kontrola SRJ nad vojnim organima RS-a. No, nije samo slučaj Slobodana Miloševića zanimljiv u ovom pogledu. Haško tužiteljstvo je optužilo vojno i političko vodstvo SR Jugoslavije kao što su Momčilo Perišić, Jovica Stanišić, Franko Simatović te Vojislav Šešelj. Biće zanimljivo vidjeti u konačnici ovih sudskih postupaka da li će Presuda Međunarodnog suda pravde, o kojoj mi danas govorimo, imati utjecaj na ishod navedenih postupaka pred Haškim tribunalom.

3. Sud je, nadalje, utvrdio da paravojna organizacija “Škorpioni” nije pripadala snagama Vojske Jugoslavije te da Srbija nije mogla kontrolirati radnje ove paravojne formacije. Opet je ponovljeno da jedinica “Škorpioni” nije bila *de jure* organ Srbije, te se tako ni po ovome osnovu ne može utvrditi međunarodna odgovornost Srbije. Ukoliko se na ovome primjeru ne mogu, iz bilo kojih razloga, primijeniti članovi 4. i 5. Pravila o odgovornosti država za međunarodne delikte, onda možemo aplicirati član 8. Pravila, koji kaže: “Djelatnost osobe ili grupe osoba će se smatrati kao akt države prema međunarodnom pravu ukoliko osoba ili grupa osoba *de facto* djeluje na osnovu instrukcija ili po uputama ili kontroli te države”.

Nadalje, Sud je utvrdio da je Srbija prekršila član 1. Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. godine jer nije spriječila, a mogla je, zločin genocida tokom rata u Bosni i Hercegovini. Utvrđeno je da je SRJ tokom rata u BiH imala znatan utjecaj na RS te je SRJ na osnovu ovakvog utjecaja imala međunarodnu obavezu spriječiti svim sredstvima genocid u Srebrenici. Također, SRJ nije ništa poduzela kako bi radila na poštivanju privremenih mjera koje je donio upravo Međunarodni sud pravde 8. aprila i 13. septembra 1993. godine. Legitiman cilj zahtjeva za privremenim mjerama bio je da se spriječe takve štetne posljedice koje se ne bi mogle otkloniti presudom. Privremene mjere zaštite su bile usmjerene ka budućnosti, ka budućem djelovanju SRJ, a ne prema

onome što se već dogodilo. Međutim, odluka Međunarodnog suda pravde da je Srbija odgovorna jer nije spriječila genocid u kojemu nije učestvovala je nadasve nerazumna.³ Prema Sudu, Srbija je bila svjesna veoma visokog rizika nadolazećeg genocida i nije učinila ništa da ga spriječi.⁴ Nadalje, Sud iznosi tvrdnju da se ova država ne može smatrati saučesnikom u ovom zločinu jer nije dokazano da je uopće Beograd imao namjeru činjena genocida u Srebrenici. Antonio Cassese, također, navodi da se radi o vrlo konfuznoj izjavi Suda te postavlja pitanje je li uopće moguće da su srbijanske vlasti bile u mraku dok je ubijanje bilo u toku, a izvještaji o srebreničkom masakru obilazili cijeli svijet. Mnogo je vjerovatnije da su srbijanske vođe bile veoma dobro informirane o onome što se dešavalo na terenu te da vojna, finansijska i politička pomoć vojsci optuženika Ratka Mladića nikada nije ni prestajala. Može se, dakle, zaključiti, na osnovu navedenog, da kršenje člana 1. Konvencije o Genocidu od strane Srbije povlači za sobom međunarodnu odgovornost.

5. Sud je na kraju postavio pitanje kršenja člana 6. Konvencije o genocidu od tuženog. Naime, radi se o obavezi *jus cogens* koja obavezuje državu ugovornicu Konvencije da surađuje sa sudom koji sudi za zločin genocida. Sud je došao do zaključka da Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju upravo predstavlja jedan ovakav sud koji ima jurisdikciju za zločin genocida, te da je SRJ imala obavezu prihvatiti nadležnost ovoga suda i s njim u potpunosti surađivati od 14. 12. 1995. godine, odnosno od dana zvaničnog potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma. Nepotrebno je posebno istaknuti da prijem SRJ u članstvo Ujedinjenih naroda 2000. godine predstavlja daljnji osnov za njeno surađivanje. Na kraju je utvrđeno da SRJ jeste prekršila i član 6. Konvencije o genocidu jer kao odgovorna strana nije ništa učinila da uhititi haškog optuženika Ratka Mladića. Također se zaključuje da kršenje navedenog člana 6. Konvencije predstavlja kršenje normi *jus cogens* međunarodnog prava i međunarodnog običajnog prava, što je utvrđeno od ovoga suda u predmetu *Kongo protiv Ruande* 3. 2. 2006. godine, gdje je navedeno da pravna norma koja zabranjuje izvršavanje zločina genocida jeste pravna norma imperativne prirode. Ovakvo kršenje od strane Srbije povlači za sobom međunarodnu odgovornost, te njenu krivnju za nesprječavanje i nekažnjavanje zločina genocida.

³ Antonio Cassese, *The ICJ Ruling, Bosnia vs. Serbia, Shows Governments Can Avoid Liability for Genocide, even if They are Found to be Complicit in Genocide*, Firenca, Italija, 2007. godina.

⁴ Isto.

U ovome svjetlu, Međunarodni sud pravde je presudom 'nametnuo' Srbiji međunarodnu obavezu potpune suradnje s Haškim tribunalom i izručenje optuženog Ratka Mladića. Srbija mora odmah, kako stoji u presudi, poduzeti efikasne korake da bi osigurala ispunjenje svojih obaveza prema Konvenciji o genocidu. Međutim, svima nam je jasno da tužena strana još ne radi na ispunjavanju svojih obaveza koje su utvrđene ovom presudom, te da je Ratko Mladić, nažalost, još na slobodi.

Zahtjev za obnovu postupka pred Međunarodnim sudom pravde kao pravna mogućnost

Prema članu 60. Statuta Međunarodnog suda pravde⁵, svaka presuda je konačna bez postojanja prava na žalbu. Statut ne poznaje redovne pravne lijekove koji bi se mogli upotrijebiti pred ovim sudom. Međutim, s druge strane, postoji samo jedan vanredni pravni lijek kojeg poznaje međunarodni pravni poredak, a time i ovaj sud. To je zahtjev za obnovu postupka. Prema članu 61. Statuta Suda, zahtjev za obnovu postupka može biti podniet samo kada se zasniva na otkriću neke činjenice od presudnog značaja koja prije izricanja presude nije bila poznata niti Sudu niti stranci u sporu koja zahtijeva obnovu, pod uvjetom da takvo nepoznavanje nije posljedica nemarnosti. Vratimo se sada našem slučaju. U proljeće 2003. godine, tokom suđenja Slobodanu Miloševiću, stotine dokumenata je pristiglo u Haški tribunal pod oznakom 'Strogo povjerljivo'⁶. U dokumentima su bili sadržani i transkripti sa sastanaka političkih i vojnih lidera SRJ, te, možda, i najbolji pregled srbijanske uloge tokom rata u Bosni i Hercegovini. Međutim, Srbija je postigla sporazum s Tužiteljstvom Haškog tribunala, odnosno izvojevala je odobrenje o tajnosti pojedinih dijelova dokumenata koji bi, da su se uvrstili u dokazni materijal Bosne i Hercegovine, pred Međunarodnim sudom pravde mogli dovesti do uspostavljanja odgovornosti Srbije za zločine koji su činjeni tokom rata u ovoj zemlji. Pozivajući se na nacionalnu sigurnost, mnoga osjetljiva mjesta među dokumentacijom su bila zacrnjena. Srbija je na ovaj način postigla cilj: spriječiti

⁵ Statut Međunarodnog suda pravde je dodan Povelji Ujedinjenih naroda tako da danas predstavlja integralnu cjelinu. Osnovni cilj Statuta je da regulira organizaciju i funkcioniranje Suda.

⁶ Marlise Simons, *Genocide Court Ruled for Serbia without Seeing Full War Archive*, The New York Times, 9. april 2007.

da Međunarodni sud pravde otkrije osjetljive informacije koje bi dovele do inkriminiranja Srbije. Potpredsjednik Suda Awn Shawkat al-Khasawneh iz Jordana je napisao da je bilo razumno očekivati da ti dokumenti utječu na glavno pitanje merituma.⁷

Može se postaviti pitanje zbog čega nije došlo do skidanja vela tajnosti s ovih transkripata. Zbog čega je Haški tribunal tako ljubomorno krio njihovo postojanje, odnosno zbog čega suci Međunarodnog suda pravde nisu sami zahtijevali ustupanje navedenih transkripata, slijedeći članove 44. i 48. Statuta, a sve u cilju utvrđivanja istine u postupku protiv Srbije i Crne Gore za genocid? I na kraju, da li možemo zaključiti da je Sud donio presudu bez uvida u punu ratnu dokumentaciju vojnog i političkog vrha Srbije? Velika su pitanja postavljena, da bi se ovdje, na ovako malom prostoru tražio iscrpan odgovor. Nakon svega, primjetna su razmišljanja da je Sud donio presudu jer nije želio zauzeti ničiju stranu, odnosno da nije želio prekršiti suverenitet Srbije.

Ukoliko bi uzeli navedene transkripte kao saznanje o novim činjenicama koje bi zadovoljile uvjete shodno članu 61. Statuta Suda, onda se može kazati da Bosna i Hercegovina kao strana u sporu može zahtijevati od Suda obnovu postupka u roku od šest mjeseci od otkrića novih činjenica (relativni rok), odnosno u roku od 10 godina računajući od dana donošenja presude (apsolutni rok). Postupak za obnovu otvara se odlukom Suda kojom se izričito utvrđuje postojanje nove činjenice, uz priznanje da ona po svome karakteru čini spor podložnim obnovi i izjavljuje da se po tom osnovu zahtjev uvaži.⁸ Ukoliko bi se naša zemlja odlučila za ovaj korak, to ne bi bilo prvi put u historiji ovog suda da je tražena revizija presude. Naime, poznat je slučaj aplikacije za reviziju i tumačenje presude od 24. februara 1982. godine u slučaju *Epikontinentalni pojas* između Tunisa i Libije.

Nadalje, ono što je bitno za naš slučaj jeste sljedeće: činjenica koja se desi ili se otkrije nekoliko godina nakon donošenja presude se neće tretirati kao *nova* činjenica u smislu člana 61. Statuta. Ukoliko promatramo materijalni aspekt, tada vrijedi kazati da se pravne posljedice presude ili ponovna interpretacija pravne situacije *ex post facto* neće, također, smatrati novom činjenicom.⁹

⁷ Isto.

⁸ Član 61. stav 2. Statuta Međunarodnog suda pravde.

⁹ Malcolm N. Shaw, *International Law*, Cambridge University Press, Cambridge, 5. izdanje, 2003. godina, strana 998.

U konačnici eventualne obnove postupka, ako Srbija i ne bude osuđena za činjenje genocida, smatra se da bi trebala biti proglašena krivom za kršenje člana 3. Konvencije o genocidu, odnosno za saučesništvo zbog dijeljenja iste namjere sa direktnim izvršiteljima djela ovog zločina.

Tumačenje presude

U slučaju nerazumijevanja značenja ili obima presude¹⁰, svaka strana u postupku može zatražiti autentično tumačenje presude od Međunarodnog suda pravde upućivanjem Sudu posebnog, odnosno specijalnog zahtjeva u kojemu će detaljno biti naveden razlog podnošenja zahtjeva te predmet nejasnoće za koji se traži tumačenje. Ono što mora postojati jeste prisutnost spora ili sukoba oko dijela presude za koji se traži tumačenje.

Cilj zahtjeva mora biti pojašnjavanje značenja, terminologije ili obima onoga što je već odlučeno i presuđeno. Dakle, cilj zahtjeva ne može biti traženje odgovora na pravno pitanje koje nije obuhvaćeno presudom ili rješavanje nove pravne stvari. Nadalje, navedeni zahtjev mora biti povezan s operativnim dijelom presude, a ne s razlozima koji su utjecali na donošenje presude, osim u slučaju kada su ovi razlozi usko povezani s operativnim dijelom.¹¹

Rasprava pred Vijećem sigurnosti UN-a kao politička mogućnost

Kako smo već ranije istaknuli, Srbija je proglašena krivom za kršenje članova 1. i 6. Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida zbog nesprječavanja genocida, neprovođenja privremenih mjera Suda iz 1993. godine¹² te, u konačnici, zbog izostanka suradnje s Haškim tribunalom i nekažnjavanja počinitelja ovog gnusnog zločina, posebno Ratka Mladića. Srbija je na ovaj način ušla u historiju kao prva država koja je prekršila odredbe navedene Konvencije.

¹⁰ Član 60. Statuta Međunarodnog suda pravde.

¹¹ Malcolm N. Shaw, *International Law*, Cambridge University Press, Cambridge, 5. izdanje, 2003. godina, strana 997.

¹² Savezna republika Jugoslavija je bila obavezna poduzeti sve moguće mjere kako bi spriječila izvršenje zločina genocida. Pogledati više Presudu Međunarodnog suda pravde po tužbi Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore za genocid, 2007. godina, pasus 456.

Ukoliko pogledamo član 94. stav 1. Povelje UN-a, možemo vidjeti da je svaka članica UN-a, ukoliko je strana u sporu, dužna u potpunosti prihvatiti odluku Međunarodnog suda pravde. Iz ovoga logično slijedi da će svaka strana u sporu morati prihvatiti ispunjavanje obaveza povodom odluke ovoga suda. Ukoliko se vratimo našem slučaju, vidjećemo da Srbija, koja slijedeći zaključke Suda treba surađivati s Haškim tribunalom i odmah izručiti Ratka Mladića, to još nije učinila.

Međunarodno pravo priznaje tužitelju ovlaštenje (sadržano u članu 94. stav 2. Povelje UN-a), da, ako tuženi ne izvrši obaveze koje mu nameće presuda Suda, u tom slučaju se tužitelj (u ovom slučaju Bosna i Hercegovina) može obratiti Vijeću sigurnosti UN-a, koje, ako smatra potrebnim, može dati preporuke ili odlučiti eventualno o mjerama koje je potrebno poduzeti radi izvršenja presude. Ukoliko se Bosna i Hercegovina obrati Vijeću sigurnosti, tada po naknadnoj odluci Vijeća, a na osnovu člana 31. Povelje, Bosna i Hercegovina, iako država nečlanica, može učestvovati u raspravi o ovom predmetu pred Vijećem, ali bez prava glasanja. Vijeće sigurnosti kao izvršni organ UN-a garant je izvršenja ove presude jer je Međunarodni sud pravde tijelo UN-a. Ukoliko se država članica UN-a ne bi pridržavala obaveza iz presude, našla bi se u ozbiljnom kršenju svojih obaveza prema Vijeću sigurnosti. Postavlja se, dakle, pitanje da li bi Vijeće sigurnosti, pod pretpostavkom da utvrdi da Srbija krši svoje međunarodne obaveze, djelovalo prema glavi VI Povelje UN-a, što bi značilo da odluka koju bi ono donijelo ne bi imala nikakav obavezujući karakter po Srbiju kao tuženu stranu. Znajući osnovne postulate funkcioniranja Vijeća sigurnosti UN-a, predviđam da bi, u konačnici, odluka ovog tijela imala samo moralno-obavezujući, a nikako pravno-obavezujući, karakter prema tuženoj strani.

Pravni osnov obraćanja naše zemlje Vijeću sigurnosti UN-a može biti pronađen i u samoj Konvenciji o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. godine. Naime, u članu 8. je predviđeno da se svaka ugovorna strana može obratiti nadležnim organima Ujedinjenih naroda kako bi ovi, prema Povelji Ujedinjenih naroda, preduzeli mjere koje smatraju odgovarajućim za sprječavanje i kažnjavanje djela genocida ili bilo kojeg drugog djela navedenog u članu 3. Konvencije.

Drugi problem koji se ovdje postavlja jeste problem unutarnjeg uređenja Bosne i Hercegovine i pitanje je li potrebna saglasnost sva tri člana Predsjedništva BiH, da bi uopće mogli razgovarati o obraćanju naše zemlje Vijeću

sigurnosti, odnosno o pokretanju postupka revizije Presude pred Međunarodnim sudom pravde. Naime, ukoliko uzmemo da obnova postupka ili revizija predstavlja samo nastavak redovnog sudskog procesa, onda možemo tvrditi da nikakva suglasnost ili, pak, punomoć Predsjedništva Bosne i Hercegovine nije potrebna. Punomoć je jednom dobivena, čime je i započet redovni sudski postupak, a pošto se radi o istoj pravnoj stvari, pitanje je da li bi nova punomoć bila opravdana, odnosno uopće potrebna. Ono što Predsjedništvo može uraditi, ukoliko bi pretpostavili da postoji bojazan od obnove postupka, jeste smijeniti bosanskohercegovačkog pravnog agenta pred Sudom, svojom odlukom otkazati mu punomoć. O obraćanju naše zemlje Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda vrijedit će malo drukčija pravila.

No, kako će se stvari odvijati i kako će se, u konačnici, sve završiti, niko ne želi prejudicirati. Važno je, a već je i primjetno, da će ova presuda imati velike implikacije, prvo za nauku međunarodnog prava, zatim za razumijevanje same definicije zločina genocida, a, naposljetku, će se sve odraziti i u praksi kroz buduću izgradnju međunarodnih odnosa Bosne i Hercegovine i Srbije te na politički prikaz unutrašnjih dešavanja u našoj zemlji. Po mome sudu, ova presuda je potvrdila tezu o nedorečenosti Konvencije za sprječavanje i kažnjavanje zločina genocida iz 1948. godine, konfuznost Pravila Međunarodne pravne komisije o odgovornosti država za međunarodne delikte te je bacila sjenu na temelj svakog suda – stremljenje ka pravdi. Može li se Međunarodni sud pravde oduprijeti očitom obitavanju u interesno-političkom miljeu Organizacije ujedinjenih naroda i dvostrukih aršina u razumijevanju i provođenju odredaba međunarodnog prava?

Na kraju, ostaje da se vidi da li bi za zadovoljavanje pravde bio sigurniji pravni ili, pak, politički put kojim bismo mogli krenuti nakon već donijete presude. ■

Enis Omerović

JUDGEMENT OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE:
POSSIBLE NEW PROCEEDINGS AND A HEARING BEFORE THE UN
SECURITY COUNCIL

Summary

This paper tries to raise the issue of the responsibility of Serbia as the defendant in this proceedings and the fulfilment of its obligations as set by the ruling of the International Court of Justice. The author deals with the issue of the rights of Bosnia and Herzegovina in relation to the defendant pursuant to international law. He also presents two possibilities for the country to opt for following the judgement. One is legal and one is rather political. The paper first presents key elements of the judgement in relation to the existence of accountability of the respondent state. It then deals with the possibility of renewing the proceedings before the Court and a hearing before the UN Security Council, upon request of BiH as the applicant state. The paper tries to present implications of the ICJ judgement for international law in general, and tries to elaborate whether the ICJ has already shaken its foundations, one of them being the principle of doing justice.

Key words: genocide, Convention, Srebrenica, accountability of the state, International Court of Justice, renewal of proceedings, hearing before the Security Council ■